

Vastaus Euroopan parlamentin päätöslauselmaan Euroopan keskuspankin vuosikertomuksesta 2018

EKP:n varapääjohtaja esitteli EKP:n vuoden 2018 vuosikertomuksen Euroopan parlamentin talous- ja raha-asioiden valiokunnan kokouksessa maanantaina 1.4.2019.¹ Lisäksi EKP:n pääjohtaja oli 11.2.2020 läsnä EKP:n vuosikertomuksen käsittelyssä parlamentin täysistunnossa,² joka hyväksyi seuraavana päivänä päätöslauselman EKP:n vuosikertomuksesta 2018.³

Nyt kun EKP toimittaa Euroopan parlamentille vuoden 2019 vuosikertomuksensa, se vastaa myös parlamentin päätöslauselmassa esitettyihin kannanottoihin.⁴ EKP:n vastaus julkaistaan. Julkaisemisessa noudatetaan Euroopan parlamentin pyynnöstä vuonna 2016 aloitettua käytäntöä,⁵ ja on osoitus siitä, että EKP on sitoutunut avoimuuteen ja ylittää Euroopan unionin toiminnasta tehdyssä sopimuksessa asetetut vaatimukset.

Vastaukseen, jonka EKP antaa Euroopan parlamentin esiintuomiin seikkoihin, ovat jossain määrin vaikuttaneet vuoden 2020 alussa puhjennut koronaviruspandemia, sen merkittävät talousvaikutukset ja poikkeukselliset toimet, joihin EKP on ryhtynyt vastatakseen koronaviruksen aiheuttamaan hätätilaan⁶. Vastauksen painopiste on kuitenkin pääasiassa vuoden 2019 toiminnassa, jota EKP:n vuosikertomus 2019 koskee.⁷

1 EKP:n rahapolitiikka

1.1 Rahapolitiikan vaikuttavuus ja sivuvaikutukset

EKP:n rahapoliittisten toimien tehoa ja vaikutusta euroalueen rahoitusoloihin ja toimien sivuvaikutuksia käsitellään päätöslauselman kohdissa 9, 13, 14, 16–18 ja 24. Kohdissa 4–5 ja 17 todetaan lisäksi, että pitkän aikavälin kasvupotentiaalin

¹ Ks. [EKP:n verkkosivut](#).

² Ks. [EKP:n verkkosivut](#).

³ Päätöslauselma on luettavissa [Euroopan parlamentin verkkosivuilla](#).

⁴ Vastauksessa ei käsitellä erillisessä pankkiunionia koskevassa päätöslauselmassa esitettyjä kannanottoja. Niitä käsitellään [EKP:n pankkivalvonnan toimintakertomuksessa 2018](#), ja niihin liittyvä erillinen vastaus julkaistaan myöhemmin tänä vuonna.

⁵ Ks. 25.2.2016 annettu Euroopan parlamentin päätöslauselma EKP:n vuosikertomuksesta 2014, 23 kohta (luettavissa Euroopan parlamentin [verkkosivuilla](#)).

⁶ Ks. EKP:n [verkkosivuilla](#) 12.3.2020, 18.3.2020, 7.4.2020 ja 22.4.2020 julkaistut lehdistötiedotteet.

⁷ Vastaus perustuu 27.4.2020 käytettävissä olleisiin tietoihin.

parantamiseksi, kokonaiskysynnän tukemiseksi ja heikkouksien vähentämiseksi tarvitaan kasvua tukevaa finanssipolitiikkaa sekä toimia muilla politiikan aloilla.

EKP katsoo, että se on rahapoliittisilla toimillaan kohentanut omalta osaltaan merkittävästi yritysten ja kotitalouksien rahoitusoloja ja vauhdittanut talouskasvua ja inflaatiota. EKP:n kaikkien vuoden 2014 puolivälin jälkeen toteuttamien rahapoliittisten toimien kumulatiivinen kokonaisvaikutus euroalueen BKT:n kasvuun on arvioiden mukaan 2,5–3,0 prosenttiyksikköä vuoteen 2019 mennessä.⁸ Toimien vaikutus vuotuisen inflaatiövauhtiin on ollut tällä ajanjaksolla 0,3–0,5 prosenttiyksikköä vuosittain.⁹ EKP:n rahapoliittisten toimien vauhdittamasta keskipitkän aikavälin talouskasvusta hyötyy suurin osa euroalueen kotitalouksista ja yrityksistä.

EKP katsoo, että euroalueen matalat nimelliskorot eivät ole vain harjoitetun rahapolitiikan seurausta. Reaalikorot ovat olleet sekä Euroopassa että maailmanlaajuisesti laskussa jo vuosikymmenten ajan ja pysyneet erittäin matalina tai jopa negatiivisina maailmanlaajuisen finanssikriisin jälkeen. Useissa (myös EKP:n laatimissa) arvioinneissa on päädytty samankaltaisiin kehityskulkuihin luonnollista korkoa eli tasapainoreaalikorkoa tarkasteltaessa.¹⁰ Kehityskulun taustalta on tunnistettu useita seikkoja. Näitä ovat esimerkiksi rakenteelliset tekijät, kuten väestörakenne, tuottavuus ja kasvava epätasapaino turvallisten sijoitusten maailmanlaajuisen kysynnän ja tarjonnan välillä, sekä suhdanneluonteiset tekijät, kuten maailmanlaajuisen finanssikriisin aiheuttamat jatkuvat velkaantuneisuuden vähentämisspaineet.

EKP seuraa päätöslauselmassa mainittuja sivuvaikutuksia, joita sen epätavanomaisista rahapoliittisista toimista voisi aiheutua. Sivuvaikutukset vaikuttavat tähän mennessä olleen melko vähäisiä, mutta niiden voidaan odottaa lisääntyvän epätavanomaisten toimien intensiteetin ja keston myötä. Ei-toivottuja kehityskulkuja on hillittävä muilla politiikan aloilla toteutettavilla toimilla EKP:n rahapoliittisten toimien vaikuttavuuden lisäämiseksi. Esimerkiksi liian suuriksi määritettyihin omaisuuserien arvoihin liittyviin rahoitusvakausriskeihin on reagoitava asianmukaisilla mikro- ja makrovakaustoimilla, jotka kohdennetaan eri rahoituslaitoksiin. EKP seuraa Euroopan järjestelmäriskikomitean (EJRK) kanssa jatkuvasti toimien riittävyttä ja ottaa myös huomioon koronaviruskriisin vaikutuksen.

Asuntojen hinnat nousivat euroalueella voimakkaasti vuoden 2019 loppuun asti, ja paikoin havaittiin hintojen yliarvostusta. Luotonannon ruokkimasta asuntomarkkinakuplasta ei kuitenkaan ole näyttöä. Kotitalouksien velan suhde BKT:hen on pysynyt vakaana ja huomattavasti alhaisemmalla tasolla kuin maailmanlaajuisista finanssikriisiä edeltäneenä aikana. Asuntomarkkinariskit ovat kuitenkin eri maissa hyvin erilaisia muiden maakohtaisista kysyntä- ja

⁸ Ks. M. Rostagno ym., "A tale of two decades: the ECB's monetary policy at 20", *Working Paper Series*, No 2346, EKP, Frankfurt am Main, joulukuu 2019.

⁹ Ks. P. Hartmann ja F. Smets, (2018), "The European Central Bank's Monetary Policy during Its First 20 Years", *Brookings Papers on Economic Activity 2018(2018)*, 1–146.

¹⁰ Ks. esim. Claus Brand, Marcin Bielecki ja Adrian Penalver (toimittajat), "The natural rate of interest: estimates, drivers, and challenges to monetary policy", *ECB Occasional Series* No 217, Frankfurt am Main, joulukuu 2018.

tarjontatekijöiden vuoksi. EKP seuraa kiinteistömarkkinoihin liittyviä riskejä jatkuvasti osana rahoitusvakauden valvontaa, ja se on tukenut EJRK:n työtä tällä saralla. EJRK arvioi äskettäin, että useissa EU:n jäsenmaissa on asuinkiinteistösektorin haavoittuvuustekijöitä keskipitkällä aikavälillä.¹¹ Euroalueen asuntomarkkinoiden haavoittuvuutta arvioidaan nyt uudelleen alkuvuonna puhjenneen koronaviruskriisin valossa.

EKP on tietoinen siitä, että sen epätavanomaiset rahapoliittiset toimet voivat vaikuttaa pankkien kannattavuuteen, mutta se huomauttaa, että rahapolitiikan kokonaisvaikutus pankkien kannattavuuteen on ollut maltillinen.

Epätavanomaiset rahapoliittiset toimet voivat toki vaikuttaa pankkien kannattavuuteen, jos niiden rahoitus perustuu suurelta osin asiakkaiden talletuksiin (tämä pätee erityisesti pieniin pankkeihin), koska matalat korot vaikuttavat yleensä voimakkaammin nettokorkomarginaaleihin. Tällaiset pankit kuitenkin myös hyötyvät selvästi talouskasvua tukevan EKP:n rahapolitiikan siivittämästä kasvavasta lainakysynnästä ja luotonottajien paremmasta luottokelpoisuudesta. Lisäksi EKP on ottanut käyttöön kaksiportaisen koron ylimääräiselle likviditeetille. Järjestelyn tavoitteena on tukea rahapolitiikan pankkivetoisen välittymiskanavan toimintaa. Osa vähimmäisvarantovelvoitteen ylittävistä talletuksista vapautetaan negatiivisesta talletuskorosta, joten järjestelystä hyötyvät muita enemmän ne pankit, joiden varainhankinta painottuu voimakkaammin vähittäistalletuksiin.

EKP on tietoinen päätöslauselmassa todetusta seikasta, että matalat korot aiheuttavat vakuutusyhtiöille ja eläkerahastoille tuottavuus- ja vakavaraisuuspaineita. EKP kuitenkin huomauttaa myös, että matala korkotaso vaikuttaa positiivisesti yritysten ja kotitalouksien rahoitusoloihin.

Joukkolainojen tuottojen supistuessa myös vakuutusyhtiöiden ja eläkerahastojen sijoitustuotot ovat pienentyneet. Monet näistä laitoksista pyrkivät kompensoimaan kannattavuuden heikkenemistä hakemalla parempia tuottoja riskipitoisemmista ja vähemmän likvideistä varoista. Tämä pätee erityisesti laitoksiin, jotka tarjoavat vähimmäistuoton takaavia tuotteita. Näin vakuutusyhtiö- ja eläkerahastosektori on mukana helpottamassa yrityssektorin rahoitusoloja.¹² EKP seuraa tarkasti matalan korkotason vaikutuksia vakuutusyhtiöiden ja eläkerahastojen toimintaan. Vaikutukset riippuvat merkittävässä määrin yksittäisten laitosten liiketoimintamallista ja taserakenteesta.

EKP:n omaisuuserien osto-ohjelmissa ja vakuudellisissa rahoitusoperaatioissa otetaan huomioon riskienhallintaan liittyvät näkökohdat.

Ohjelmissa käytetään etenkin riskienvalvontajärjestelyjä, joilla taloudellisia ja muita riskejä vähennetään ja seurataan tarkasti. Järjestelyt myös auttavat EKP:tä saavuttamaan rahapoliittiset tavoitteensa.

¹¹ Ks. EJRK:n raportti "[Vulnerabilities in the residential real estate sectors of the EEA countries](#)" ja EJRK:n seurantaraportti "[Follow-up report on countries that received ESRB warnings in 2016 on medium term vulnerabilities in the residential real estate sector](#)", syyskuu 2019. Maakohtaiset varoitukset ovat luettavissa [EJRK:n verkkosivuilla](#).

¹² Ks. "Non-bank financial sector", *Financial Stability Review*, EKP, Frankfurt am Main, marraskuu 2019.

EKP yhtyy päätöslauselman toteamukseen, että muilla politiikka-aloilla on ryhdyttävä määrätietoisempiin toimiin, joilla lisätään EKP:n rahapoliittisten toimien vaikuttavuutta. EKP toteuttaa rahapoliittisia toimia pitääkseen yllä hintavakautta euroalueella. Aktiivisempaa finanssipolitiikkaa tarvitaan varsinkin nyt, kun korot ovat matalalla. Euroalueen maiden on lisäksi lisättävä rakenneuudistuksia tuottavuuden ja kasvupotentiaalin lisäämiseksi, rakenteellisen työttömyyden vähentämiseksi ja talouden häiriönsietokyvyn parantamiseksi.

Myös EKP pitää pieniä ja keskisuuria yrityksiä (pk-yrityksiä) ensiarvoisen tärkeinä ja aikoo jatkossakin kuunnella niiden rahoitustarpeita. EKP on hyvin tietoinen siitä, että valtaosa euroalueen yrityksistä on juuri pk-yrityksiä, jotka ovat merkittäviä työllistäjiä ja tuottavat suuren osan euroalueen yritysten liikevaihdosta. Viime vuosikymmenen aikana EKP on pyrkinyt yritysten rahoituksensaantia kartoittavan kyselyn (Survey of Access to Finance of Enterprises, SAFE)¹³ avulla laatimaan päätöksentekonsa tueksi tarkan arvion pk-yritysten rahoitusoloista. EKP on myös huomionut rahapoliittisten toimien suunnittelussa pk-yritysten suuren riippuvuuden pankkirahoituksesta – unohtamatta myöskään niiden edellytyksiä saada markkinaehtoista rahoitusta.

EKP on viime vuosien rahapoliittisilla toimillaan auttanut vähentämään pk-yritysten rahoitusvaikeuksia ja parantanut niiden kykyä sietää taloudellisia sokkeja. Rahapoliittisilla toimilla – esimerkiksi (kohdennetuilla) pitempiaikaisilla rahoitusoperaatioilla – on pyritty vahvistamaan pankkien luotonannon kasvua. Toimilla on autettu pitämään yllä pk-yritysten rahoituksensaantimahdollisuuksia ja ohjattu rahoitusoperaatioihin osallistuneita pankkeja myöntämään luottoja etenkin yksityiselle sektorille.¹⁴ Markkinaehtoista rahoitusta on lisätty yrityssektorin velkapaperien osto-ohjelmalla (corporate sector purchase programme, CSPP), jossa on tarjottu rahoitusta suotuisin ehdoin monenlaisille euroalueen yrityksille, myös pk-yrityksille. SAFE-kyselyn tulokset osoittavat, että CSPP-ohjelma auttoi parantamaan pk-yritysten mahdollisuuksia saada pankkilainaa. Kun suuryritykset alkoivat laskea liikkeeseen yhä enemmän velkapapereita, pankit kohdensivat suuremman osan luotonannostaan pienemmille yrityksille. Tämä on esimerkki siitä, miten rahapoliittiset toimet voivat täydentää ja vahvistaa toisiaan.¹⁵ EKP:n toimilla on siis autettu pienentämään rahoitusvaikeuksista kärsivien pk-yritysten osuutta, joka SAFE-kyselyn mukaan supistui noin 8 prosenttiin vuoden 2016 ja syyskuun 2019 välisenä aikana oltuaan noin 18 % vuosina 2009–2012.¹⁶ Samaten entistä pienempi osuus euroalueen pk-yrityksistä ilmoitti kyselyssä merkittävistä vaikeuksista liiketoiminnan

¹³ Ks. [EKP:n verkkosivut](#).

¹⁴ Rahapoliitikalla on ollut selvin vaikutus pankeissa, jotka sijaitsevat aiemmin haavoittuvina pidetyissä euroalueen maissa. Lisätietoa EKP:n epätavanomaisten rahapoliittisten toimien vaikutuksesta on *EKP:n Talouskatsauksen* numeron 2/2017 kehikossa ”[EKP:n epätavanomaisten rahapoliittisten toimien vaikutus rahoitusoloihin: viimeaikaisen kehityksen arviointia](#)”.

¹⁵ CSPP-ohjelman ja kohdennettujen pitempiaikaisten rahoitusoperaatioiden vaikutuksesta yritysisiin on lisätietoa O. Arcen, R. Gimenon ja S. Mayordomon artikkelissa ”Making room for the needy: the credit reallocation effects of the ECB’s corporate QE”, *Working Papers*, No 1743, Espanjan keskuspankki, 2017.

¹⁶ Rahapoliittisten suorien kauppojen ohjelman ja muiden toimien vaikutusta käsitellään myös A. Ferrandon, A. Popovin ja G. F. Udellin artikkelissa ”Sovereign stress and SMEs’ access to finance: Evidence from the ECB’s SAFE survey”, *Journal of Banking and Finance*, Vol. 81, 2017, s. 65–80.

harjoittamisessa ja velanhoidossa. Tällaisten yritysten osuus oli 14 % vuonna 2012 mutta enää 3 % vuoden 2019 jälkipuoliskolla.

EKP katsoo, että vaikka pk-yritysten rahoitusolot ovat parantuneet viime vuosina huomattavasti, joitakin huomattavia haasteita on vielä jäljellä. EKP seuraa huolellisesti pk-yritysten rahoitusoloja myös koronaviruspandemian hiljattain aiheuttamien taloudellisten seurausten vuoksi. Se ei salli minkäänlaisten riskien vaarantaa rahapolitiikan sujuvaa välittymistä tämänkin kanavan kautta.

1.2 Yrityssektorin velkapapereiden osto-ohjelma osana rahapolitiikan toteuttamista

Päätöslauselman kohdissa 15 ja 16 tarkastellaan rahapolitiikan toteuttamista koskevia seikkoja. Kohdassa 36 tarkastellaan erityisesti yrityssektorin velkapapereiden osto-ohjelmaa.

EKP:n omaisuuserien osto-ohjelmassa voidaan jatkaa ostoja jonkin aikaa nykyisin parametrein. Omaisuuserien osto-ohjelma ja myös maaliskuussa 2020 vahvistetut 120 miljardin euron ylimääräiset netto-ostot toteutetaan täysimääräisinä ohjelman periaatteiden mukaisesti, joskin ylimääräiset ostot voidaan toteuttaa joustavammin.¹⁷ Pandemiaan liittyvä osto-ohjelma (Pandemic Emergency Purchase Programme, PEPP)¹⁸, jossa tarjotaan tilapäisesti 750 miljardin euron lisärahoitus, ei ole osa omaisuuserien osto-ohjelmaa vaan täydentää sitä. PEPP-ohjelma on suunniteltu joustavaksi, jotta sillä pystytään vastaamaan koronaviruspandemian aiheuttamaan erityistilanteeseen kohdennetuin toimin. Näin ostoja voidaan ohjata joustavasti eri aikoina eri arvopaperiluokkiin ja eri maihin.

Päätöslauselmassa esitetään kommentteja avoimuudesta. EKP toteaa julkaisevansa säännöllisesti monenlaista tietoa kaikista osto-ohjelmistaan.

EKP on lisännyt avoimuutta myös kolmannen katettujen joukkolainojen osto-ohjelman (CBPP3) ja omaisuusvakuudellisten arvopapereiden osto-ohjelman (ABSPP) suhteen julkaisemalla maaliskuun 2019 Talouskatsauksessa kokonaistilastot ohjelmissa hankituista arvopaperiomistuksista.¹⁹ CBPP3-sijoitukset on eritelty maan ja luottoluokituksen mukaan ja ABSPP-sijoitukset maan, luottoluokituksen ja vakuuslajin mukaan.²⁰ Ensijulkaisun jälkeen EKP on julkaissut tilastojen päivityksiä sekä puolen vuoden välein kokonaistilastot CSPP-ohjelmassa hankituista velkapapereista. Näin on autettu kansalaisia saamaan parempi käsitys ohjelmien toteutuksesta vaarantamatta rahapolitiikan tehokasta toimeenpanoa. Tarkempien tietojen julkistaminen ABSPP- ja CBPP3-ohjelmissa hankituista arvopapereista voisi

¹⁷ Ks. EKP:n verkkosivuilla 12.3.2020 julkaistu lehdistötiedote.

¹⁸ Ks. EKP:n verkkosivuilla 18.3.2020 julkaistu lehdistötiedote.

¹⁹ Ks. kehikko "Providing additional transparency on aggregate APP holdings" EKP:n Talouskatsauksen 2/2019 artikkelissa "Taking stock of the Eurosystem's asset purchase programme after the end of net asset purchases".

²⁰ Tietoa CBPP3- ja ABSPP-sijoitusten kokonaismäärästä julkaistaan EKP:n verkkosivujen osiossa [Asset purchase programmes](#). Sivuilta löytyvät myös CBPP3-sijoitusten erittely luottoluokituksen ja maan mukaan ja ABSPP-sijoitusten erittely luottoluokituksen, maan ja vakuuslajin mukaan. Tiedot julkistetaan puolivuositain.

olla vastoin ohjelmien tarkoitusta. ABSPP- ja CBPP3-ohjelmissa tehdyistä ostoista ei ole julkistettu tarkkoja arvopaperi- tai ISIN-tietoja, sillä ISIN-koodien puuttumisen joistakin arvopaperiomistuksista voitaisiin tulkita kertovan niiden liikkeeseenlaskijoiden / arvopaperistamisen alullepanijoiden vakavaraisuustilanteesta, vaikka taustalla voivat olla muut syyt. Toisin kuin CSPP-ohjelmassa, CBPP3- ja ABSPP-ohjelmissa joukkolainojen ja arvopaperien liikkeeseenlaskijoina tai arvopaperistamisen alullepanijoina ovat usein euroalueen luottolaitokset, jotka ovat pääasiallisina vastapuolina EKP:n rahapoliittisissa operaatioissa. Yksityiskohtaisten tietojen julkistaminen saattaisi johtaa markkinoiden hajautumiseen ja vaarantaa liikkeeseenlaskijoiden ja alullepanijoiden tasapuolisen kilpailun, jolloin vaarantuisi myös EKP:n tavoite minimoida osto-ohjelmien toteutuksen vaikutus markkinoiden toimintaan.

EKP on hyvin tyytyväinen Kreikassa vuonna 2019 havaittuun talouden ja rahoitusmarkkinoiden myönteiseen kehitykseen. Kreikkalaisten joukkolainojen hyväksyminen julkisen sektorin velkapaperien osto-ohjelmaan (public sector purchase, PSPP) riippuu EKP:n neuvoston päätöksestä, joka tehdään riskienhallinnan ja useiden muiden eri näkökohtien perusteella. Kreikan julkisen sektorin arvopapereita ei ole tähän mennessä ostettu PSPP-ohjelmassa, mutta EKP on elvyttävällä rahapolitiikallaan vaikuttanut huomattavasti Kreikan rahoitusolojen helpottumiseen, mistä kertovat kreikkalaisille kotitalouksille ja yrityksille myönnettävien pankkilainojen matalat korot. Kreikan tasavallan keskushallinnon liikkeeseen laskemia jälkimarkkinakelpoisia velkapapereita voidaan ostaa pandemiaan liittyvässä osto-ohjelmassa (Pandemic Emergency Purchase Programme, PEPP) poikkeuksen perusteella.²¹ Poikkeus myönnettiin paitsi koronaviruspandemian markkinoilla aiheuttaman levottomuuden vuoksi myös siksi, että Kreikka on tällä hetkellä tiukennetussa valvonnassa. Lisäksi Kreikan reaalityö ja rahoitusmarkkinat olivat kehittyneet myönteisesti jo jonkin aikaa ennen koronaviruspandemian puhkeamista. EKP:n neuvosto ilmoitti hiljattain lieventävänsä tilapäisesti vakuusvaatimuksia,²² ja toimenpidepakettiin sisältyy poikkeus, jonka nojalla Kreikan valtion velkainstrumentteja hyväksytään tilapäisesti vakuudeksi eurojärjestelmän luotto-operaatioissa.

1.3 Rahapolitiikan strategian uudelleenarviointi

Päätöslauselman kohdassa 34 käsitellään EKP:n rahapolitiikan ohjausjärjestelmän uudelleenarviointia ja kehoitetaan EKP:tä järjestämään prosessin yhteydessä julkinen kuuleminen.

EKP käynnisti rahapolitiikan strategiansa uudelleenarvioinnin tammikuussa 2020.²³ Arvioinnissa tarkastellaan varsinkin hintavakauden kvantitatiivista määrittelyä sekä menettelyjä ja välineitä, joilla hintavakaus saavutetaan. Lisäksi punnitaan muiden näkökohtien – kuten rahoitusvakauden, työllisyyden ja ympäristön

²¹ Ks. EKP:n verkkosivuilla 18.3.2020 julkaistu lehdistötiedote.

²² Ks. EKP:n verkkosivuilla 7.4.2020 julkaistu lehdistötiedote.

²³ Ks. EKP:n verkkosivuilla 23.1.2020 julkaistu lehdistötiedote.

kestävyyden – merkitystä EKP:n tehtävän kannalta. Samaten arvioidaan rahapolitiikkaa koskevaa viestintää sekä sitä, miten hyvä kuva suurella yleisöllä on EKP:n toiminnasta. Koronaviruspandemian vuoksi uudelleenarviointia jatketaan vuoden 2021 puoliväliin saakka.²⁴

Uudelleenarvioinnissa kuullaan laajasti eurooppalaisten näkemyksiä päätöslauselman hengessä. Euroopan parlamentin jäsenten kanssa käydään säännöllistä vuoropuhelua uudelleenarvioinnin kaikista näkökohdista, mutta lisäksi EKP pyytää ideoita ja näkemyksiä monilta erilaisilta sidosryhmiltä, kuten kansalaisilta, tiedeyhteisöltä sekä toimiala- ja kansalaisjärjestöjen edustajilta. EKP järjestää erityisiä kuuntelutilaisuuksia, ja uudelleenarvioinnilla on verkossa omat teemasivut.²⁵ Saatuja kommentteja käytetään strategian uudelleenarvioinnin tukena. Myös kansalliset keskuspankit järjestävät kuuntelutilaisuuksia, joten osallistumismahdollisuuksia on kaikkialla euroalueella.

2 Ilmastonmuutoksen torjunta ja vihreä rahoitus

Päätöslauselman kohdissa 19, 21, 22 ja 23 käsitellään EKP:n roolia ilmastonmuutoksen torjunnassa.

Ilmastonmuutos on merkittävä maailmanlaajuinen haaste, joka vaatii toimia kaikilta julkisilta ja yksityisiltä laitoksilta. EKP osallistuu mandaattinsa rajoissa aktiivisesti ilmastonmuutoksen torjuntaan. EKP korostaa, että valtioilla on kansallisten toimien ja kansainvälisen yhteistyön kautta merkittävä rooli ilmastonmuutosta hillitsevien toimien suunnittelussa ja toimeenpanossa. Poliittisilla päättäjillä on käytettävissään laaja valikoima ilmastonmuutoksen torjuntatoimia, kuten hiilen hinnoitteluun vaikuttavat finanssipoliittiset toimet. Keskuspankit voivat mandaattinsa rajoissa tukea ja täydentää valtioiden kollektiivisia pyrkimyksiä omalla osaamisalueellaan.

EKP aikoo tarkastella ilmastonmuutoksen vaikutuksia suhteessa rahapolitiikkaan osana strategiansa uudelleenarviointia. Uudelleenarvioinnissa otetaan huomioon muun muassa kestävyysnäkökohdat.²⁶ EKP tutkii tarkasti riskit, joita ilmastonmuutos aiheuttaa rahapolitiikan harjoittamiselle, sekä mahdollisuudet ottaa ilmastonmuutokseen liittyvät näkökohdat osaksi eurojärjestelmän rahapolitiikan ohjausjärjestelmää.

Päätöslauselmassa mainitaan EKP:n yritysjoukkovelkakirjaostot. Ostoissa noudatetaan markkinaneutraaliuden periaatetta, joten yrityssektorin velkapapereiden osto-ohjelman hallussa on lähes 20 % ostokelpoisesta vihreästä velkapaperikannasta. EKP siis jo tukee siirtymistä vähähiiliseen talouteen. EKP siis jo tukee siirtymistä vähähiiliseen talouteen. Omaisuuserien osto-ohjelman tavoitteena on tukea inflaation kestäväää palautumista hintavakauden

²⁴ Ks. EKP:n verkkosivuilla 2.4.2020 julkaistu lehdistötiedote.

²⁵ Ks. EKP:n verkkosivut.

²⁶ Ks. EKP:n verkkosivuilla 23.1.2020 julkaistu lehdistötiedote.

määritelmän mukaiseksi, sillä EKP:n ensisijainen tehtävä on ylläpitää hintavakautta. Ostokelpoisuuskriteerit on asetettu tarkoituksellisen lavasti, jotta ohjelmassa voidaan ostaa monenlaisia arvopapereita. Näin ohjelman vaikutus on mahdollisimman laaja, eikä siitä aiheudu vääristymiä yksittäisillä markkinasegmenteillä.²⁷ EKP:n Talouskatsauksen marraskuun 2018 numerossa julkaistussa tutkimuksessa²⁸ havaittiin, että vihreitä joukkolainoja lasketaan liikkeeseen ennen kaikkea hiili-intensiivisillä sektoreilla, kuten peruspalvelu-, infrastruktuuri, kuljetus- ja rakennusaloilla. Vihreillä lainoilla rahoitetaan investointeja tehokkaampaan tekniikkaan, pienennetään hiilijalanjälkeä ja lisätään uusiutuvien energianlähteiden osuutta energiasalkuissa.

EKP pyrkii myös ottamaan ilmatoriskit huomioon vakavaraisuusvalvonnassa.

Mikrovakauden valvontaa varten EKP:n pankkivalvonta valmistelee opasta, johon kootaan ilmasto- ja ympäristöriskien hallintaa ja julkistamista koskevat valvontaodotukset. Näihin suuntaviivoihin suunnitellaan päivitystä vuoden 2020 ensimmäisellä neljänneksellä. Makrovakautta ajatellen EKP kehittää järjestelyjä ilmastoon liittyvien järjestelmäriskien seurantaan varten ja valmistelee ylhäältä käsin määrättyä stressitestiä makrovakausvalvonnan tarpeisiin.

EKP on mukana useissa eurooppalaisissa ja kansainvälisissä aloitteissa, kuten keskuspankkien NGFS-yhteistyöjärjestössä (Network of Central Banks and Supervisors for Greening the Financial System). EKP osallistuu aktiivisesti kansainvälisten standardointielinten, kuten finanssimarkkinoiden vakauden valvontaryhmän ja Baselin pankkivalvontakomitean ilmatoriskityöhön. EU:n tasolla EKP kannatti kestävän kasvun rahoitusta koskevaa Euroopan komission toimintasuunnitelmaa ja piti sitä tärkeänä askelena kohti kestävyyskriteerien ottamista osaksi rahoitusalan päätöksentekoa. EKP tuki lisäksi aktiivisesti ajatusta ympäristön kannalta kestäviä omaisuuseriä koskevan yhteisen luokitusjärjestelmän luomisesta ja katsoi sen lisäävän merkittävästi vihreää rahoitusta. EKP on mukana kestävästä rahoituksesta käsittelevässä Euroopan komission teknisessä asiantuntijaryhmässä (TEG), jossa se muun muassa analysoi EU:n kestävän toiminnan yhteisen luokitusjärjestelmän taloudellisia vaikutuksia ja tarjoaa teknistä tukea vaikutusarvioinnissa.²⁹

EKP tutkii myös keinoja ottaa ilmastonmuutokseen liittyvät seikat paremmin huomioon omassa toiminnassaan.. EKP:n henkilöstön eläkerahaston sijoituksissa otetaan kestävä kehitys huomioon muun muassa käyttämällä luetteloa poissuljettavista sijoituksista. Salkunhoitajat ovat sitoutuneet noudattamaan YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteita. EKP edellyttää salkunhoitajien sisällyttävän ympäristöön, yhteiskuntaan ja hyvään hallintotapaan liittyvät ESG-vaatimukset äänestysperiaatteisiinsa. Eläkerahaston osakesalkkujen aiemmat yleiset vertailuindeksit on päätetty korvata vähähiilisillä versioilla. EKP selvittää myös

²⁷ Ks. rahapolitiikkaa käsittelevä EKP:n pääjohtajan kirje Euroopan parlamentin jäsenille Paul Tangille ja Neena Gillille, 20.12.2019, ja EKP:n pääjohtajan kirje Euroopan parlamentin jäsenelle Ernest Urtasunille, 21.11.2019.

²⁸ Ks. EKP:n Talouskatsauksen 7/2018 kehikko "Purchases of green bonds under the Eurosystem's asset purchase programme".

²⁹ Ks. kestävästä rahoituksesta käsittelevän teknisen asiantuntijaryhmän loppuraportti, maaliskuu 2020.

mahdollisuuksia ottaa ilmaston liittyvät näkökohdat huomioon omien varojensa sijoituksissa. Ensivaiheessa EKP on päättänyt kasvattaa vihreiden joukkolainojen osuutta mutta ottaa huomioon niiden saatavuuden sekä markkinoiden likvidiuden. EKP on ostanut ja ostaa jatkuvasti vihreitä joukkolainoja osana omaisuuserien osto-ohjelmaansa markkinaneutraaliuden periaatetta noudattaen.

EKP vahvistaa myös ilmastonmuutoksen analysointi- ja

tutkimuskapasiteettiaan.. EKP pyrkii varmistamaan, että ilmastonmuutos otetaan huomioon sen makrotaloudellisissa malleissa, ennustemenetelmissä, riskiarvioinnissa sekä stressitestauksen skenaarioissa ja malleissa. EKP:n tutkimuskatsauksessa on esimerkiksi arvioitu, millainen vaikutus yhtäältä osakerahoituksella ja toisaalta pankkirahoituksella voi olla vihreän innovoinnin edistämässä.³⁰

3 Euron kansainvälinen asema, talous- ja rahaliiton syventäminen, kuten pankkiunionin ja pääomamarkkinaunionin saattaminen valmiiksi, sekä EU:n rahoitusjärjestelmän rakennetta koskevat seikat

Kohdassa 7 korostetaan, että talous- ja rahaliiton syventäminen on rakenteellinen edellytys euron aseman vahvistamiselle. Kohta 33 koskee nimenomaisesti euron kansainvälistä roolia. Vaikka päätöslauselmassa ei ensisijaisesti käsitellä EKP:n valvontatehtäviä, kohdissa 25–28 ja 37 tarkastellaan monia seikkoja, jotka liittyvät pankkiunioniin, pääomamarkkinaunioniin ja EU:n rahoitusjärjestelmän rakenteeseen, kuten brexit-valmisteluihin sekä uuteen euromääräisten markkinoiden lyhyeen korkoon.

Päätöslauselmassa esiin tuotu euron kansainvälisen roolin vahvistaminen perustuu, kuten EKP on ennenkin todennut, ensisijaisesti talous- ja rahaliiton syventämiseen ja etenkin pääomamarkkinaunionin edistämiseen, kun euroalueella harjoitetaan tervettä talouspolitiikkaa.³¹ Pankkiunionin saattaminen valmiiksi parantaisi euroalueen kriisinsietokykyä, ja eurooppalaisten pääomamarkkinoiden syventyminen ja yhdentymisen parantaisi niiden likvidiyttä pääomamarkkinaunionin edistymisen myötä. Näin tuettaisiin myös euron kansainvälistä asemaa investointi-, rahoitus- ja selvitysvaluuttana. EKP tukee tällaisia linjauksia ja korostaa tarvetta voimistaa pyrkimyksiä saada talous- ja rahaliitto valmiiksi.³²

EKP yhtyy päätöslauselman kehotukseen saattaa pankkiunionin perustaminen loppuun nopeasti. EKP tukee edelleen voimakkaasti pankkiunionin saattamista

³⁰ Ks. "Finance and decarbonisation: why equity markets do it better", *Research Bulletin*, No 64, EKP, Frankfurt am Main, marraskuu 2019.

³¹ Ks. "The international role of the euro", EKP, Frankfurt am Main, kesäkuu 2019.

³² Ks. artikkeli "The state of play regarding the deepening agenda for Economic and Monetary Union", *EKP:n Talouskatsauksen* numerossa 2/2020.

valmiiksi ja pitää eurooppalaisen talletussuojajärjestelmän perustamista keskeisenä prioriteettina.

Päätöslauselmassa korostetaan, että osuuspankkien ja keskinäisten pankkien toimintaperiaatteita ja erityistä tehtävää olisi kunnioitettava. EKP toteaa noudattavansa täysimääräisesti suhteellisuusperiaatetta

pankkivalvontatehtäviensä hoidossa. Yksi EKP:n pankkivalvonnan tärkeimmistä tavoitteista on varmistaa, että luottolaitoksia valvotaan yhdenmukaisesti kaikkialla pankkiunionin alueella. EKP ei silti pidä asianmukaisena minkäänlaista yhden koon valvontamallia. EKP noudattaa täysimääräisesti suhteellisuusperiaatetta valvontatehtäviensä hoidossa ja eikä tee eroa pankkien välillä sillä perusteella, millainen liiketoimintamalli niillä on, kunhan ne noudattavat pankkilainsäädäntöä.

EKP yhtyy myös kehotukseen pääomamarkkinaunionia koskevan hankkeen vauhdittamisesta ja kannattaa pääomamarkkinaunionin merkittävää syventämistä riittävän määrätietoisesti ja nopeasti myös coronaviruskriisin aiheuttamien muutostarpeiden valossa. EKP on jatkuvasti toivonut EU:n toimielinten ja jäsenvaltioiden ryhtyvän voimakkaampiin toimiin, jotta pääomamarkkinaunioni saataisiin valmiiksi. EKP toistaa tukevansa vahvasti

yhdentyneiden, toimivien ja innovatiivisten rahoitusmarkkinoiden luomista EU:ssa. EKP odottaa innolla Euroopan komission perustaman korkean tason foorumin lopullisten suositusten julkistamista. Olisi hyvä, että suositukset olisivat erittäin kunnianhimoisia ja niissä otettaisiin huomioon EKP:n vuonna 2020 julkaisemassa raportissa "Financial integration and structure in the euro area" esitetyt suositukset.³³

Päätöslauselmassa kehoitetaan EKP:tä jatkamaan valmistelujaan EU:n rahoitusmarkkinoiden vakauden varmistamiseksi Yhdistyneen kuningaskunnan erotessa Euroopan unionista, mikä on EKP:n omien linjausten mukaista. EKP on seurannut vuoden 2016 kansanäänestyksestä lähtien

tarkasti riskejä, joita talouteen ja rahoitussektoriin kohdistuu brexitin yhteydessä.³⁴ Brexitiin liittyviä riskejä voi toteutua vielä vuoden 2020 kuluessa tai sen jälkeenkin, jos neuvottelut eivät etene toivotusti. EKP ja Englannin Pankki käynnistivät maaliskuussa 2019 valuutanvaihtojärjestelyn, jonka avulla pystytään vähentämään mahdollisia häiriötekijöitä rahoitusjärjestelmässä.³⁵ EKP on koko brexit-prosessin ajan kehottanut pankkeja niin julkisesti kuin myös kahdenvälisessä kanssakäymisessä varautumaan kaikkiin mahdollisuuksiin ja arvioimaan kukin oman riskiprofiilinsa.³⁶ Yksityisellä sektorilla on edelleen jatkettava valmistautumista kaikkiin mahdollisiin seurauksiin.³⁷ Siirtymäajan päättyessä rahoitussektorilla on ollut

³³ Ks. "[Financial Integration and Structure in the Euro Area](#)", EKP, Frankfurt am Main, maaliskuu 2020.

³⁴ Ks. esim. kehikko "[Assessing the risks to the euro area financial sector from a no-deal Brexit – update following the extension of the UK's membership of the EU](#)", Financial Stability Review, EKP, Frankfurt am Main, toukokuu 2019.

³⁵ Ks. EKP:n [verkkosivuilla](#) julkaistu lehdistötiedote.

³⁶ Ks. esim. brexitiä käsittelevät erinäiset artikkelit EKP:n pankkivalvonnan uutiskirjeessä: "[Brexit: meeting supervisory expectations](#)", helmikuu 2019; "[Brexit: stepping up preparations](#)", elokuu 2019; "[Brexit: operational risks increases when banks delay action](#)", marraskuu 2019 ja "[Brexit: time to move to post-Brexit business models](#)", helmikuu 2020.

³⁷ Ks. aihetta käsittelevä erikoisartikkeli "[Implications of Brexit for the EU financial landscape](#)" EKP:n raportissa *Financial integration and structure in the euro area*, Frankfurt am Main, maaliskuu 2020.

maksuille. EKP on myös seurannut tiiviisti, miten eurooppalaista maksujärjestelmää koskeva aloite etenee eurojärjestelmän asettamia tavoitteita⁴⁰ kohti.

EKP on tyytyväinen, että päätöslauselmassa pidetään käteisrahaa tärkeänä maksuvälineenä. Käteisraha on yhä EU:n kansalaisten tärkein maksuväline⁴¹, ja liikkeessä olevien euroseteleiden määrä jatkaa voimakasta kasvuaan⁴². Käteisraha on kaikkien saatavilla, ja se on tärkeää käyttövaroina ja arvon säilyttäjänä.

Päätöslauselmassa kehoitetaan perustamaan suurten transaktioiden valvontajärjestelmä. EKP huomauttaa, että EU:n alueelle tulevia ja sieltä lähteviä suuria käteissiirtoja valvotaan jo EU:n nykyisessä sääntelyjärjestelmässä.⁴³ Järjestelmän noudattamista valvotaan muun muassa fyysisin tarkastuksin, joita tehdään jäsenvaltioiden alueella, esimerkiksi lentokentillä, satamissa ja muissa EU:n rajavalvontapisteissä. EU:n lainsäädännön noudattamisen valvonnasta vastaavat siis kansalliset toimivaltaiset viranomaiset, kuten tulliviranomaiset.

Rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä koskevassa EU:n lainsäädännössä asetetaan lisävaatimuksia luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden välisille liiketoimille EU:ssa. Jos luottolaitokset, finanssilaitokset (esim. maksulaitokset ja sijoituspalveluyritykset) tai muut rahanpesunvastaisessa direktiivissä⁴⁴ ja jäsenvaltioiden kansallisissa laeissa määritellyt ilmoitusvelvolliset yhteisöt välittävät tällaisia liiketapahtumia, niiden on myös valvottava tapahtumia ja tarvittaessa ilmoitettava epäilyttäviä liiketoimista kansallisille rahanpesun selvittelykeskuksille. Tässä yhteydessä on syytä korostaa, että EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen artiklan 127 mukaan YVM-asetuksella⁴⁵ EKP:lle annettu valvontatehtävä kattaa ainoastaan luottolaitosten vakavaraisuusvalvonnan. EKP:n mandaatista on nimenomaisesti suljettu pois verovilppien tutkiminen ja sen valvominen, että luottolaitokset (tai muut liiketoimissa välittäjinä toimivat ilmoitusvelvolliset) täyttävät rahanpesun tai terrorismin rahoituksen vastaiset vaatimukset. Nämä tehtävät kuuluvat rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjunnasta vastaaville kansallisille viranomaisille ja

⁴⁰ Tavoitteita ovat muun muassa Euroopan laajuinen kattavuus ja asiakaskokemus, kätevyys ja kustannustehokkuus, varmuus ja turvallisuus, eurooppalainen identiteetti ja hallintotapa sekä maailmanlaajuinen hyväksyntä.

⁴¹ Ks. ”The use of cash by households in the euro area”, *Occasional Paper Series*, No 201, EKP, Frankfurt am Main, marraskuu 2017.

⁴² Ks. artikkeli ”Trends and developments in the use of euro cash over the past ten years”, *EKP:n Talouskatsaus*, nro 6/2018.

⁴³ Järjestelmä perustuu lähinnä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EY) N:o 1889/2005 yhteisön alueelle tuotavan tai sieltä vietävän käteisrahan valvonnasta (EUVL L 309, 25.11.2005, s. 9) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) 2018/1672 unioniin saapuvien tai sieltä poistuvien käteisvarojen valvonnasta ja asetuksen (EY) N:o 1889/2005 kumoamisesta (EUVL L 284, 12.11.2018, s. 6).

⁴⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2015/849, annettu 20 päivänä toukokuuta 2015, rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/60/EY ja komission direktiivin 2006/70/EY kumoamisesta (EUVL L 141, 5.6.2015, s. 73).

⁴⁵ Neuvoston asetus (EU) N:o 1024/2013, annettu 15 päivänä lokakuuta 2013, luottolaitosten vakavaraisuusvalvontaan liittyvää politiikkaa koskevien erityistehtävien antamisesta Euroopan keskuspankille (EUVL L 287, 29.10.2013, s. 63).

veroviranomaisille. EKP vahvistaa kuitenkin parhaillaan valvontakapasiteettiaan varmistaakseen asianmukaisen yhteistyön rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjunnasta vastaavien kansallisten viranomaisten kanssa ja voidakseen ottaa niiltä saadut tiedot huomioon vakavaraisuusvalvonnassa. Periaatteessa myös EKP kannattaa uusia lainsäädännöllisiä toimia rahanpesun ja terrorismin rahoituksen vastaisen instituutio- ja sääntelyjärjestelmän vahvistamiseksi.

Päätöslauselmassa kehoitetaan lisäämään kryptovarojen valvontaa. EKP huomauttaa osallistuvansa aktiivisesti eurooppalaisiin ja maailmanlaajuisiin aloitteisiin, jotka koskevat kryptovarojen ja ns. stablecoin-valuuttojen sääntelyä ja eritasoista valvontaa.⁴⁶ EKP seuraa ja tutkii jatkuvasti

kryptovarojen markkinoiden kehitystä ja kytköksiä, joiden kautta kryptovaroihin liittyvät riskit voivat siirtyä rahoitussektorille ja talouteen.⁴⁷ EKP kannattaa ajatusta, että kryptovaroja ja stablecoin-järjestelmiä koskevassa sääntelyssä käytetään maailmanlaajuisesti koordinoitua lähestymistapaa, joka perustuu periaatteeseen samaa liiketoimintaa harjoittavien samoihin riskeihin sovellettavasta samanlaisesta sääntelystä.⁴⁸ EKP tarkistaa parhaillaan maksuvälineiden ja -järjestelmien yleisvalvontasääntöjään, jotta eurojärjestelmän yleisvalvonta kattaisi kaikki maksujärjestelmät ja -järjestelyt, jotka mahdollistavat arvon siirtämisen loppukäyttäjien välillä. EKP muistuttaa, että rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjunnassa sähköisen rahan liikkeeseenlaskijoiden, virtuaalivaroja koskevien palvelujen tarjoajien ja muiden ilmoitusvelvollisten toimia valvovat kansalliset toimivaltaiset viranomaiset.

Päätöslauselmassa peräänkuulutettu asianmukainen tasapaino rahoitusalan innovoinnin ja rahoitusvakauden välillä on EKP:n kannan mukainen.

Innovoinnista ja finanssiteknologiasta voi olla huomattavaa etua pankeille, niiden asiakkaille, rahoitusjärjestelmälle ja koko taloudelle, mutta niihin liittyy myös haasteita ja riskejä. EKP on reagoinut kehitykseen seuraamalla ja arvioimalla finanssiteknologian merkitystä rahoitusvakauden kannalta.⁴⁹ Lisääntyvät kytkökset pankkien ja fintech-yritysten välillä voisivat johtaa siihen, että fintech-yritysten mahdolliset häiriöt pystyisivät leviämään koko rahoitusjärjestelmään. Järjestelmän asianmukainen suojaaminen on siis tärkeää. Pankkivalvontatehtäviensä ohella EKP osallistuu finanssiteknologiaa koskevien linjausten hahmotteluun ja

⁴⁶ EU:n tason aloitteista mainittakoon Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen (ESMA) Task force on virtual currencies and initial coin offerings, EPV:n Task Force on Authorisations, Qualifying Holdings and Acquisitions (TFAQHA), Euroopan komission Expert Group on Regulatory Obstacles to Financial Innovation (ROFIEG). Kansainvälisen tason aloitteita ovat muun muassa G7-ryhmän Working Group on Stablecoins, maksu- ja markkinainfrastruktuurikomitean (CPMI) sekä kansainvälisen arvopaperimarkkinavalvojien yhteisön (IOSCO) Joint Working Group on Digital Innovation (JWGD) ja Policy Standing Group (PSG), finanssimarkkinoiden vakauden valvontaryhmän Working Group on Regulatory Issues of Stablecoins ja Financial Innovation Network sekä Baselin pankkivalvontakomitean (BCBS) Task Force on Financial Technology.

⁴⁷ Ks. kryptovaroja käsittelevän EKP:n työryhmän tutkimuspäätelmät "Crypto-Assets: Implications for financial stability, monetary policy, and payments and market infrastructures", *Occasional Paper Series* No 223, EKP, Frankfurt am Main, toukokuu 2019.

⁴⁸ Ks. esim. stablecoin-aloitteita koskeva EKP:n pääjohtajan kirje Euroopan parlamentin jäsenelle Eva Kailille, syyskuu 2019. Ks. myös EKP:n johtokunnan entisen jäsenen Benoît Cœurén alustuspuheenvuoro digitaalista toimintaohjelmaa käsittelevän Saksan liittopäivien valiokunnan (Ausschuss Digital Agenda) järjestämässä kuulemistilaisuudessa "Digital currencies, focusing on Libra", syyskuu 2019.

⁴⁹ *Financial Stability Review*, EKP, Frankfurt am Main, marraskuu 2019.

rahoitusvakaustyöhön useilla eurooppalaisilla ja kansainvälisillä foorumeilla yhdessä esimerkiksi Euroopan pankkiviranomaisen, finanssimarkkinoiden vakauden valvontaryhmän, Baselin pankkivalvontakomitean sekä Kansainvälisen järjestelypankin maksu- ja markkinainfrastruktuurikomitean kanssa.

EKP on tyytyväinen päätöslauselmassa saamaansa tunnustukseen kyberturvallisuustoimista. EKP pitää digitaalisen turvallisuutensa vahvistamista ja valmiuksiaan palautua kyberhyökkäysten aiheuttamista mahdollisista häiriöistä yhä ensiarvoisen tärkeinä, ja sen järjestelmiä mukautetaan jatkuvasti, jotta se voi reagoida uusiin uhkiin. Henkilöstön tietoutta turvallisuuskohdista on lisätty merkittävästi ottamalla muun muassa käyttöön pakollinen tietoturvakoulutus. Teknistä suojaa on vahvistettu entisestään kaikissa päätepisteissä, ja nykyisin on käytössä myös ajanmukainen ratkaisu tietoteknisten haavoittuvuuksien jatkuvaan hallintaan. Tällä hetkellä EKP keskittyy jatkuvissa parannustoimissaan tehostamaan verkkoturvallisuutta sekä valmiuksiaan suojautua tietovuodoilta ja hallita käyttäjätilejä, joilla on laajat käyttöoikeudet järjestelmiin.

5 EKP:tä koskevat institutionaaliset kysymykset

Päätöslauselman kohdissa 1 ja 40–46 käsitellään useita näkökohtia, jotka liittyvät EKP:n institutionaaliseen rakenteeseen, toimintaan, viestintään ja tilintekokäytäntöihin.

EKP yhtyy päätöslauselman kommentteihin siltä osin, että EKP:n riippumattomuus on säilytettävä, ja arvostaa saamansa tunnustusta vastuuvollisuuden parantamisessa. EKP on viime vuosien tapaan edelleen sitoutunut tekemään toimistaan yhä tehokkaammin tiliä Euroopan parlamentille nykyjärjestelmässä.⁵⁰ EKP myös julkistaa vastedeskin yksityiskohtaisen kirjallisen vastauksensa EKP:n vuosikertomusta koskevaan parlamentin päätöslauselmaan.

EKP on tyytyväinen päätöslauselmassa saamaansa tunnustukseen viestintänsä parantamisesta. Päätöslauselmassa toivotaan sen jatkavan toimiaan, joiden avulla sen päätökset asetetaan kaikkien kansalaisten saatavilla ja niistä saadaan heille ymmärrettäviä. EKP on päättänyt asettaa erityisen ryhmän tarkastelemaan viestintää osana rahapolitiikan strategiansa uudelleenarviointia⁵¹ vahvistaakseen siltoja suuren yleisön ja keskuspankin välillä.⁵² Lisäksi aiotaan lisätä toimintaa etenkin muiden kuin asiantuntijayleisöjen tavoittamiseksi esimerkiksi innovatiivisten digitaalisten kanavien välityksellä. EKP julkaisee muun muassa Podcast-lähetystyksiä⁵³ ja blogikirjoituksia⁵⁴. Strategian uudelleenarvioinnin yhteydessä

⁵⁰ Ks. myös artikkeli ”The evolution of the ECB’s accountability practices during the crisis”, EKP:n *Taloukskatse* 5/2018.

⁵¹ Ks. EKP:n verkkosivut.

⁵² Ks. EKP:n pääjohtajan *alustuspuheenvuoro* Euroopan parlamentin talous- ja raha-asioiden valiokunnan kuulemisessa 6.2.2020.

⁵³ Ks. EKP:n verkkosivut.

⁵⁴ Ks. EKP:n verkkosivut.

EKP myös kuuntelee kansalaisten mielipidettä. Osana prosessia järjestetään tapahtumia ja kerätään kommentteja verkossa sidosryhmiltä ja suurelta yleisöltä.⁵⁵

EKP arvostaa päätöslauselmassa annettua tunnustusta sille, että on hyväksytty kaikkia EKP:n korkean tason virkamiehiä koskevat yhteiset käytännesäännöt, jotka ovat olleet voimassa vuoden 2019 tammikuusta lukien.

Yhteiset menettelytapaohjeet koskevat kaikkia EKP:n päätöksentekovelinten ja muun ylimmän johdon jäseniä riippumatta siitä, ovatko he työsuhteessa EKP:hen vai onko heidät nimitetty kansallisella tasolla. Ohjeiden avulla on vahvistettu entisestään hyvää hallintotapaa ja eettisiä toimintatapoja koskevia järjestelyjä EKP:ssä.⁵⁶

Päätöslauselmassa peräänkuulutetaan riippumattomien jäsenten osallistumista tarkastuskomiteaan ja eettiseen komiteaan. EKP vakuuttaa jälleen, että komiteoiden jäsenten riippumattomuus on kirjattu nimenomaisesti tarkastuskomitean mandaattiin ja päätökseen eettisen komitean perustamisesta. Tarkastuskomitean mandaatissa myös edellytetään, että jäsenet noudattavat eettisiä toimintaperiaatteita. Heinäkuussa 2019 EKP:n neuvosto lisäsi eettisen komitean riippumattomuutta ja monimuotoisuutta nimittämällä komitean jäseneksi IMF:n aiemman eettisen neuvonantajan, joka toimii tällä hetkellä etiikkajohtajana kansalaisjärjestössä.

Päätöslauselmassa kehoitetaan hyväksymään selkeät julkiset väärinkäytösten paljastamista koskevat toimintaperiaatteet. EKP toteaa, että sen strategisiin prioriteetteihin ja toimintatavoitteisiin sisältyy väärinkäytösten ilmiäntoita koskevien toimintaperiaatteiden parantaminen. Väärinkäytösten paljastamista koskevien parannettujen julkisten toimintaperiaatteiden laatiminen etenee suunnitellusti. Tavoitteena on kannustaa ihmisiä nostamaan esiin ongelmia avoimesti ja varmistaa, että ilmoitukset johtavat tehokkaisiin toimiin. Toimintaperiaatteilla vahvistetaan hyviä toimintamalleja, tilivelvollisuutta ja hallintoa EKP:ssä. Käyttäjystävällinen ilmoituslusta helpottaa ilmoitusten tekemistä anonyymisti ja turvallisesti ja vahvistaa ilmoittajien suojaa tiukimpien vaatimusten mukaisesti. Henkilöstön edustajia kuullaan, kun periaatteet ovat asianmukaisessa vaiheessa. EKP arvioi, että muutokset saadaan virallisesti henkilöstösääntöihin ennen vuoden 2020 loppua.

Päätöslauselmassa mainitaan EKP:n rooli euroalueen maiden rahoitustukiohjelmassa ja sen esittämät kannat kansainvälisillä foorumeilla. EKP noudattaa molemmissa yhteyksissä kaikilta osin nykylainsäädäntöä.

Euroopan komissiolle on annettu tehtäväksi arvioida yhteistyössä EKP:n kanssa vakaustukipyynnöt, neuvotella yhteisymmärryspöytäkirja, jossa esitetään yksityiskohtaiset rahoitustuen myöntämisehdot, ja valvoa myöntämisehtojen

⁵⁵ Ks. EKP:n pääjohtajan [alustuspuheenvuoro](#) Euroopan parlamentin talous- ja raha-asioiden valiokunnan kuulemisessa 6.2.2020.

⁵⁶ Ks. [Ylimmän johdon jäsenten yhteiset menettelytapaohjeet](#). Menettelytapaohjeilla parannetaan mahdollisten eturistiriitatilanteiden käsittelyä. Niissä on erityiset säännöt palvelussuhteen päättymisen jälkeisestä toiminnasta, yksityisistä rahoitustoimista ja suhteista eturyhmiin. Ohjeiden nojalla julkaistaan ylimmän johdon jäsenten kuukausittaiset kokous- ja tapahtumakalenterit sekä ilmoitukset etunäkökohdista, ja ohjeisiin sisältyy toimia niiden noudattamatta jättämisen varalta. Lisäksi EKP:n johtokunnan jäsenten ulkoista viestintää ohjaavat periaatteet on otettu osaksi menettelytapaohjeita, ja periaatteet koskevat nyt myös kaikkia EKP:n neuvoston ja valvontaelimen jäseniä.

täytymistä. EKP on sittemmin päättänyt keskittyä rahoitussektorin ja makrotalouden kannalta keskeisimpiin kysymyksiin, jotka liittyvät muun muassa rahoitussektorin uudistuksiin, talousnäkyelmiä koskeviin arvioihin, julkisen talouden kokonaistavoitteisiin sekä kestävyys- ja rahoitustarpeisiin.⁵⁷ Kuten aiempinakin vuosina, EKP on valmis kertomaan Euroopan parlamentille ja sen talous- ja raha-asiain valiokunnalle monenvälisillä foorumeilla esittämistään kannoista.⁵⁸

EKP panee merkille, että päätöslauselmassa pidetään myönteisenä Euroopan tilintarkastustuomioistuimen ja EKP:n yhteisymmärryspöytäkirjaa.

EKP arvostaa Euroopan tilintarkastustuomioistuimen tarkastuksia ja on edelleen sitoutunut tekemään tiivistä yhteistyötä ja toimittamaan kaikki tarkastuksissa tarvittavat tiedot. Yhteisymmärryspöytäkirjassa vahvistetaan käytännön järjestelyt mikrovakauserävalvontaa koskevalle keskinäiselle tiedonvaihdolle.⁵⁹ Yhteisymmärryspöytäkirjassa tuodaan esiin EKP:n ja tilintarkastustuomioistuimen riippumattomuus tehtäviensä hoidossa ja pyritään varmistamaan asianmukainen avoimuus ja tilivelvollisuus.⁶⁰ Pöytäkirja kattaa ainoastaan EKP:lle YVM-asetuksessa annettuja valvontatehtäviä koskevat Euroopan tilintarkastustuomioistuimen tarkastukset, ja se perustuu EU-lainsäädännössä tilintarkastustuomioistuimelle annettuihin tarkastusvaltuuksiin.

EKP toteaa, että päätöslauselmassa toivotaan suurempaa avoimuutta johtokunnan jäsenten nimityksissä ja kehoitetaan EU:n neuvostoa laatimaan sukupuolijakaumaltaan tasapainoiset ehdokasluettelot kaikkien avoimiksi tulevien virkojen yhteydessä.

EKP:n johtokunnan jäsenten nimittämisprosessi perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen artiklan 283 kohtaan 2 ja Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännöstä tehdyn pöytäkirjan artiklaan 11.2.⁶¹ Jos EKP:n johtokunnan nimitysprosessia koskevien perussopimuksen määräysten toimeenpanotapaa muutetaan, muutoksen on tultava Euroopan parlamentilta ja neuvostolta. Vaikka EKP:llä ei ole toimivaltaa johtokunnan kokoonpanon suhteen, se on sitoutunut parantamaan sukupuolijakaumaa organisaatiossaan. Se on toteuttanut monenlaisia toimia ja asettanut tavoitteita vuodesta 2012. Aloitteiden myötä naisten osuus johtotehtävissä on kasvanut selvästi EKP:ssä. Vuoden 2019 lopussa ylemmästä johdosta oli naisia 31 % (vuoden 2012 lopussa 12 %). Kaikissa johtotehtävissä naisten osuus oli vuoden 2019 lopussa 30 % (vuoden 2012 lopussa 17 %). Kaiken kaikkiaan EKP:n työntekijöistä 45 % oli naispuolisia vuoden 2019 lopussa (vuoden 2012 lopussa

⁵⁷ Ks. 11.4.2018 annettu Euroopan keskuspankin lausunto ehdotuksesta asetukseksi Euroopan valuuttarahaston perustamisesta (CON/2018/20, EUVL C 220, 25.6.2018, s. 2). Ks. myös EKP:n pääjohtajan [kommentit](#) Euroopan parlamentin talous- ja raha-asioiden valiokunnan kuulemisessa 24.9.2018.

⁵⁸ Ks. EKP:n osallistumista kansainvälisillä foorumeilla koskeva [EKP:n pääjohtajan kirje Euroopan parlamentin jäsenelle Sven Giegoldille](#), 17.12.2015.

⁵⁹ Ks. [Euroopan tilintarkastustuomioistuimen ja EKP:n yhteistyöpöytäkirja EKP:n pankkivalvontatehtäviä koskevista tarkastuksista](#).

⁶⁰ Järjestelyjen myötä Euroopan tilintarkastustuomioistuin voi pyytää ja saada EKP:ltä asiakirjat ja tiedot, jotka se tarvitsee voidakseen tehdä EKP:n pankkivalvontaa koskevan tarkastuksen. Erittäin luottamukselliset tiedot suojataan täysin, ja arkaluonteisia pankkikohtaisia tietoja voi saada nähtäväksi ainoastaan EKP:n tiloissa valvotuissa olosuhteissa.

⁶¹ Eurooppa-neuvosto nimittää EKP:n johtokunnan jäsenet EU:n neuvoston suosituksesta, kun EU:n neuvosto on ensin kuullut Euroopan parlamenttia ja EKP:n neuvostoa.

43 %). Viimeisimmät tavoitteet koskivat vuoden 2019 loppua, joten EKP valmistelee parhaillaan uutta sukupuolistrategiaa.

Päätöslauselmassa toivotaan, että henkilöstöongelmat ratkaistaisiin oikeudenmukaisesti, avoimesti ja nopeasti. EKP on toteuttanut monia tähän liittyviä toimia vuodesta 2018. Toimilla on muun muassa autettu EKP:n pankkivalvonta perustamisvaiheen ylitse niin, että se on nyt paljon vakaampi organisaatio. Avoimet toimet täytetään läpinäkyvällä rekrytointiprosessilla, ja uudet työntekijät opastetaan nopeasti ja tehokkaasti mukaan työyhteisöön. Uuden joustavan työaikajärjestelyn ansiosta EKP:n henkilöstö voi tasapainottaa työtuntinsa ja pitää ylityötuntien vastineeksi vapaata kiireisten työvaiheiden jälkeen. EKP:n henkilöstöosaston säännöllisissä kyselyissä ja tuoreimmassa henkilöstökyselyssä saadun palautteen perusteella henkilöstö arvostaa uusia linjauksia. EKP:n henkilöstöosaston ja henkilöstön edustajien yhteisessä työohjelmassa on käyty läpi EKP:n erilaisia työsopimusmalleja, ja nyt suurin osa sopimuksista on vakituisia työsopimuksia. Väärinkäytösten ilmoittamisjärjestelyjen parantamisen lisäksi EKP selvittää parhaillaan mahdollisuuksia lisätä sovittelupalvelujen ja vaihtoehtoisten riidanratkaisumallien käyttöä mahdollisissa kiusaamistapauksissa. Vuoden 2020 alussa EKP:ssä alettiin soveltaa uutta kattavaa urakehitysjärjestelmää, jolla henkilöstölle pystytään tarjoamaan enemmän mahdollisuuksia henkilökohtaiseen kasvuun ja henkilöstökiertoon.